

<https://helda.helsinki.fi>

Liittykö mononukleosi pernan repeämiin?

Komu, Sofia

2021

Komu , S 2021 , ' Liittykö mononukleosi pernan repeämiin? ' , Duodecim , Vuosikerta. 137
, Nro 4 , Sivut 402-402 . < <https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo16075.pdf> >

<http://hdl.handle.net/10138/341081>

---

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Pernan repeämä mononukleosin komplikaationa

Sofia Komu, LK, syventävien opintojen tutkielma, lääketieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto (<http://hdl.handle.net/10138/321346>). Hyväksytty 10.11.2020.

Ohjaajat: Johanna Wikstén, LT, korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri, HUS, Korvaklinikka ja Karin Blomgren, tutkimusylilääkäri, HUS

Liittykö mononukleoosi pernan repeämiin?

Kun mononukleosin ja pernan repeämien välistä yhteyttä sekä mononukleoosiin sairastuneille potilaille asetettavan kontaktiurheilukiellon tarpeellisuutta selvitettiin, todettiin, että pernan repeämän taustalla on usein suurienergiainen vamma. Suurin osa repeämisistä olisi tapahtunut kontaktiurheilukiellosta huolimatta.

Tutkimusaineistona olivat HYKS-alueella vuosina 2008–2017 pernan repeämän vuoksi hoidetut potilaat. Potilaskertomuksista saatujen tietojen perusteella vammaenergia luokiteltiin vammamekanismin perusteella neliporaisesti. Lisäksi repeämät jaettiin estettävissä ja estämättömissä olleisiin. Jaon perusteena käytettiin kontaktiurheilukielloa: estettävissä olleita repeämiä ei olisi tapahtunut, jos potilaalla olisi ollut kontaktiurheilukiello. Laboratoriokoetuloksista selvitettiin kaikki mahdolliset Epstein–Barrin virusta (EBV) koskevat tutkimukset vuoden ajalta ennen pernan repeämää.

Aineistoon kuului 493 potilasta, joista miehiä oli 77 %. Potilaiden keski-ikä oli 36 vuotta, ja heistä 4 % menehtyi. Pernan repeämään joh-

taneista vammoista 63 % oli suurienergiaisia. Repeämistä 87 %:a ei olisi pystytty estämään eli ne olisivat tapahtuneet kontaktiurheilukiellosta huolimatta. Näitä olivat esimerkiksi liikenneonnettomuudet ja putoamiset.

Aineistossa ei ollut yhtään tapausta, jossa pernan repeämän olisi laboratorikokeiden perusteella varmasti aiheuttanut mononukleoosi. Kolmen potilaan kohdalla mononukleosin mahdollisuus oli olemassa potilaan iän ja infektio-oireiden tai vammamekanismin perusteella. Näiden potilaiden osuus aineistosta oli 0,6 %, joten mononukleoosi oli aineistossa hyvin harvinainen pernan repeämän aiheuttaja.

Tulosten perusteella mononukleosipotilaille asetettavan kontaktiurheilukiellon taroituksenmukaisuus näyttää hataralta etenkin sellaisissa lajeissa, joihin ei liity merkittävää suurienergiaisen vamman riskiä. Vaihtoehtona automaattisesti asetettavalle kontaktiurheilukiellolle voisi olla kaikukuvausten käyttäminen pernan koon seurannassa ja kiellon piteuden mukauttaminen löydösten perusteella. ■